

Spariknívurin hjá landsstýrinum rakt tey veikaru

— *vísir Vilhelm Johannesen, logtingsmaður, á í hesum næsta broti úr roðuni, hann helt, tá figgjarlógarruppskotið var til umroðu á Tingi*

Tað næststørsta talið á útreiðslusíðuni á figgjarlógarruppskotið er almenn fororg. Skotið er upp art seta 191 mill. 753 túsund krónur av til hetta endamála, og er talan um ein vøkstur upp á 40 milliónir kr. Fyri ein part stavar vøxturin frá hækkingum, sum umsiðir vóru gjørdar í fólka-, avlams- og einkjupensjónunum v.m. Hesar hækkingar fekk undanfarna landsstýrið semju við rikismyndugleikarnar um, men sera striltið gekk at fáa hetta landsstýrið og hesa samgonguna at fremja nevndu hækkingar. Undir grein 19 er eisini skotið upp at seta 5,5 mill. kr. av til vanliga fororg, men sbr. fylgiskjølunum eru iroknaðar 4,9 mill. kr., sum standast av møguligum broytingum í fororgarlógini. Broytingarnar í fororgarlógini vóru partur av tí semju, sum undanfarna landsstýrið gjørdi við rikismyndugleikarnar, og varð uppskot um nevndu broyting lagt fram av landsstýrinum seinasta heyst, men seinni tók

landsstýrið uppskotið aftur...

Heimahjálpin størsta framstigið síðan 1959

Undir grein 19 er heimahjálparskipanin sett til 15 mill. kr., hetta er ein hækking upp á 2 mill. kr. í mun til hetta figgjarárið. Men hetta er 3 mill. kr. minni enn Almannaðstovan og Heimahjálparskipanin hava mett at vera neyðugt, um øll tey, sum hava tørv á heimahjálpi, skulu fáa hesa. Tá vit fyri nokrum árum síðani fingi heimahjálparskipanina, varð henda mett sum tað størsta framstigið fyri okkara gomlu og sjúku, síðan vit í 1959 fingi lógirnar um fólka-, avlams- og einkjupensjón v.m. Sum tíðin er gingin, er heimahjálpin vörðin betur og betur umtøkt, og kemst hetta sjálvandi av, at gomul og sjúk i rættliga stóran mun kunnu verða verandi heima hjá sær sjálvum og har fáa

vitjan av heimahjálpin nakrar timar um dagin. Hetta hevur verið ein frálík skipan, ein skipan, sum øll hava verið fegin um og nøgd við, ikki minst øll tey, sum í hesi árin hava gjørt nýtslu av heimahjálpin, og teirra avvarðandi. Men nú skal eftir øllum at døma vend koma í. Í skrivi dagf. 17. desember kunnger Almannaðstovan øllum kommunulæknum og øllum eftirlitskvinnum hjá Heimahjálpin, at nú skal sparast. Í skrivinum frá Almannaðstovu verður m.a. sagt:

Jólaheilsanin

«Nýtslan av heimahjálpi í hesum figgjarári hevur hóast sparsemi vist seg at vera væl størri enn roknað varð við á figgjarlógini. A uppskotið til figgjarlóg fyri 1983/84, sum nú er lagt fram, er upphæddin til Heimahjálpa skerd við o.u. 16,5% og hevur tað við sær, at roknað verður við tilsamans 6 mill. kr. minni til heimahjálpi enn út frá verandi tørv, sum varð roknað við í uppskoti Almannaðstovunnar til figgjarlóg. Ut frá hesum hevur Almanna-

stovan í samráð við heimahjálparaleiðaran gjørt av, at fleiri pleygur ikki kundu setast, t.v.s. at heimahjálpi kann ikki veitast til heim, sum ikki framanundan fáa heimahjálpi. Somuleiðis kann tímatalið ikki verða økt har heimahjálpi longu verður veitt».

Hesi vóru orðini. Hetta var so jóla- og nýggjársheilsanin, sum Føroya Landsstýri, Sambandsflokkur, Fólkaflokkur og Sjáldsstyrisflokkur sendu út til okkara gomlu og sjúku. Brævið talar fyri seg. Heimahjálpi kann ikki veitast til onnur en tey, sum longu fingi heimahjálpi áðrenn 17. desember í fjør, og hesi kunnu heldur ikki fáa hjálpi í longri tíð pr. dag, hóast tørvur skuldi verið á tí. Hetta er ein greið tala.

Spariknívurin rakti tey veikastu

Borgarliga alternativt hevur havt spariknívur á lofti, og sum vit altíð bóru ótta fyri: Hann rakti tey veikastu í samfelagnum, gomul og sjúk, sum veruliga hava hjálpi fyri neyðini, skulu ónga hjálpi fáa út yvir ta, ið longu verður

veitt. Og hetta hendir samstundis sum figgjarlógin fyri 1982/83 inniheld ein vøkstur upp á 25%, og samstundis sum at figgjarlógin fyri 83/84 hevur ein vøkstur upp á 17,5%. Í bløðunum hevur landsstýrismaðurin roynt at vart seg, og tað, sum hann hevur at verja seg við, er, at jättanin til Heimahjálpa skal haldast. Hann hevur m.a. sagt, at ætlanin hjá landsstýrinum í hesum sambandi er bert at strika undir, at heimahjálpin ein sog allir aðrir stovnar undir landinum eiga at halda sínar jättanir. Men lat okkum her taka okkurt dømi. Fyrsta figgjarárið hetta landsstýrið sat, vóru 1 mill. 250 túsund kr. settar av til uttanlandaferðir hjá lógmanni, landsstýrismennum o.o. Veruliga nýtslan var 2 mill. 121.600 kr., ein meirnýtsla upp á 70%.

Hvi var henda jättanin ikki hildin, hvi hildu lógmaður og landsstýrismenn seg ikki til hesa jättan?

Eitt annað dømi: Sama figgjarárið var jättanin til umboðan, og tað vil siga til alment veitsluhald, 300.000 kr. Veruliga nýtslan var 522.900 kr., ein meirnýtsla upp á 222.900 kr. Hvi var henda jättanin ikki hildin?

Við øðrum orðum er politikkurin hjá hesum landsstýrinum tann, at gomul og sjúk, sum hava tørv á heimahjálpi, onga heimahjálpi skulu fáa við tí grundgeving, at jättanin til heimahjálpa skal haldast. Meðan lógmaður og landsstýrismenn kunnu loyva sær at nýta nær um tvífalt so nøgv, sum jättan er, tá talan er um uttanlandaferðir og veitsluhald.

Marx-dagur mánadagin

Mánadagin verður ein »Marx-dagur« hildin víða hvar. Mánadagin eru 100 ár síðan Karl Marx doyði. Í Danmark er stórt hátíðarhald í »Folkets Hus«. Røðarar eru m.a. Willy Brandt, formaður í vestur-»ska javnaðarflokkinum, og Per Jørgensen, formaður í danska

Marx grundlæggeren til ta fyrstu Internationalu — ein heimsumfætandi arbeidarafelagsskapur — sum fekk sína fyrstu deild í Danmark fyri 112 árum síðani. Henda gjørdist danski javnaðarflokkurin og øll hin danska arbeidararørslan. Marx hevur ti havt stóran týdning fyri dansku arbeidararørsluna. Og danski javnaðarflokkurin var fyrsti arbeidarafelagsskapurin, sum gav út høvuðsverk Marx,

fyrstu bindini av Kapitalinum. Áðrenn vóru hesi bind bert komin á borgarligum forlagi í Týsklandi. Í samband við 100 ára deyðsdagin gevur forlagið SOC út bókina »Foren jer? Fra Pio til Anker« Louis Pio var ein av stovnarunum av danska javnaðarflokkinum og grundleggði blaðið Sosialisten, sum framvegis kemur út — í dag við heitinum Aktuelt.

Nøgv... visindaligar ráðstevnur verða eisini hildnar í samband við árið. Ein varð hildin í Linz í Eysturriki í januar. Her savnast á hvørjum ári nøgvir søgufrøðingar í arbeidararørsluni fyri at skifta orð um trupulleikar og granskingsarhættir í søgu arbeidararørslunnar.

Á ráðstevnuni í januar

var evni »Marxisma og søguvisind«. Á hesi ráðstevnuni visti enski søgufranskarin Eric J. Hobsbawm á, at týðningurin hjá Marx fyri søgufranskingini er vaksandi. Tann marxistiski liðurin í søgu- og samfelagsgranskning er ómetaliga stórur. Ikki bert eystanfyri, men sanniliga eisini í Norðuramerika og Japan.

Øll vita í dag, at búskapurin er týðandi liður í søguligu gongdini. Tað er bert fáir søgufranskarar, sum burturvísa eina materialistiskari fatan av søguligu gongdini.

Týðningurin Karl Marx fekk er stórur. Sosialistar eru fyri hansara tíð, men hann grundleggði ta visindaliga sosialismuna og var kveikjarin hjá alheims arbeidararørsluni.

Mánadagin eru 100 ár síðan Karl Marx doyði. Sama dag sendir forlagið hjá dansku ungsosialistunum, SOC, bókina »Foren jer? Fra Pio til Anker« út. Á myndini vísir Anker Jørgensen, formaður í danska Javnaðarflokkinum, Claus Larsen, redaktørur, og Hans Løffelsgaard, teknari, eina plakati um bókina í Louis Pio Gade — Louis Pio grundleggði danska javnaðarflokkin